

Marknaden i Centrum

- Ett centrumutvecklingsförslag för Stockholmsförorten Vårberg med utgångspunkt i den lokala handelsstrukturen.

Av: Carl Elgenstierna och Carin Thorstensson

Handledare: Louise Lövenstierne

Examinator: Johnny Åstrand

I källaren till Vårbergs centrum finns en loppmarknad. Det är en livlig plats med många besökare och över hundra affärsidkare samlade under samma tak, här finns antikhandlare, reparationsverkstäder, frisörer, skräddare och matbutik. Även folk som inte bor i området kommer för att besöka marknaden och det är en av Vårbergs viktigaste mötesplatser. Denna plats har också varit utgångspunkt för det här examensarbetet och utgör ett tydligt exempel på en typ av företagsamhet och social infrastruktur som ofta förbises i stadsplaneringen i förorten och i utvecklingen av boendecentrum.

Begreppet "centrum" är starkt förknippat med grannskapsplaneringen vars mål var att skapa mer eller mindre självförsörjande enheter vad gäller offentlig och kommersiell service. Ett av de bärande koncepten i grannskapsplaneringen under 60- och 70-talet var funktionsseparering, och centrum kom att bli den plats där servicen koncentrerades. Fram tills nyligen diskuterades sällan små boendecentrums betydelse i stadsplaneringen, utan attityden har varit att handeln och företagen ska finnas där den klarar sig och söker sig dit förutsättningarna finns. Kort sagt har handeln setts som en effekt av, snarare än ett bidrag i relation till platsen. Kan en småskalig handel istället användas som ett verktyg som berikar boendemiljön och bidrar till att skapa mötesplatser?

Vårt mål med detta arbete har varit att undersöka hur handel, företagsamhet och föreningsliv fungerar i Vårberg idag och på vilket sätt det bidrar till det offentliga rummet och till de boende. Hur förhåller sig dessa aktiviteter till centrumets och grannskapsenhetens rumsliga organisation och vad kan göras för att utveckla centrum i en riktning som är bättre anpassad för dagens situation? Undersökningen har mynnat ut i ett designförslag som fokuserar på att lyfta fram den handel som är gömd i hemmakontor, källare och ombyggda tvättstugor till ytan.